WIKIPEDIA

Tuscaroran kieli

Tuscaroran kieli (tuscaroraksi *Ska꞉rù꞉rę̓*) on Yhdysvaltain New Yorkin osavaltiossa ja Kanadan Ontarion provinssissa puhuttava irokeesikieli. Käytännössä kuolleella kielellä on vain kolme puhujaa, joista kaikki ovat vanhuksia. Viime aikoina on kuitenkin aloitettu *language revitalisation programme* ("kielen elvyttämisohjelma"), jossa lapsille opetetaan kieltä koulussa.

Tuscarora	
Tuscaroran levinneisyys ennen eurooppalaisaikaa	
Oma nimi	*Ska꞉rù꞉rę̓*
Tiedot	
Alue	New York, Yhdysvallat Ontario, Kanada
Puhujia	3
Sija	ei sadan suurimman joukossa
Kirjaimisto	latinalainen
Kielitieteellinen luokitus	
Kielikunta	irokeesikielet
Kieliryhmä	pohjoiset irokeesikielet
Kielikoodit	
ISO 639-1	—
ISO 639-2	—
ISO 639-3	tus (http://www-01.sil.org/iso639-3/documentation.asp?id=tus)
	Ohje

Sisällysluettelo

Fonologia

Kuten muissakin irokeesikielissä, tuscarorassa on verrattain vähän foneemeja.

Vokaalit

	etinen	keskinen	takainen
	oraali	nasaali	oraali
suppea	/i/ /iː/		/u/ /uː/
puoliväljä	/ɛ/ /ɛː/	/ə̃/ /ə̃ː/	
väljä	/a/ /aː/		

Konsonantit

	dentaali	alveolaari	palataali	velaari	glottaali
klusiili		/t/	/ʧ/	/k/	/ʔ/
frikatiivi	/θ/	/s/			/h/
nasaali		/n/			
approksimantti			/j/	/w/	
likvida		/r/			

Soinnilliset klusiilit [g] ja [d] esiintyvät ainoastaan vokaalien edellä /k/:n ja /t/:n allofoneina. Morfeemin rajoilla tapahtuu muitakin äänteenmuutoksia, joita ei voi sovittaa nähtävissä olevaan taulukkoon.

Tuscarorassa sananpaino on tavallisesti toiseksi viimeisellä tavulla.

Oikeinkirjoitus

Foneemit /ə̃/ ja /ə̃ː/ kirjoitetaan ortografisesti merkeillä <ę> tai <ę·>, /ʧ/ puolestaan merkillä <č>.

Morfologia

Tyypillisenä pohjoisamerikkalaisena intiaanikielenä tuscarora on polysynteettinen kieli. Tällaisille kielille on tyypillistä suuri morfeemien määrä sanaa kohden; täten yksi tuscaroran sana vastaa joskus kokonaista ei-polysynteettisen kielen (kuten saksan tai suomen) lausetta. Esimerkiksi "Sinun on valmistettava minulle lääkettä" on tuscaroraksi *ęhskwanęhkwaʔčrę·tyęʔ*. Etuliitteinä käytettyjen pronominien vuoksi tuscarorassa on myös eräitä fuusiokielen piirteitä; esimerkiksi etuliitteessä *-hsk-* toisen persoonan yksikön agentti yhdistyy ensimmäisen persoonan yksikön patientiiviin.

Syntaksi

Polysynteettisen kieliopin takia kielestä on erittäin vaikea tunnistaa niitä yksiköitä, jotka muodostavat syntaktisia rakenteita ja siten "eurooppalaistyylisiä" lauseita. Sanajärjestyksen määräävät lähinnä pragmaattiset tekijät.

n · k · m (https://fi.wikipedia.org/w/index.php?title=Malline:Irokeesikielet&action=edit) **Irokeesikielet**

Pohjoiset	cayuga · erie · mohawk · neutral huron · nottoway · oneida · onondaga · seneca · susquehannock · tuscarora · wenrohronon · wyandot
Eteläiset	cherokee
Luokittelemattomat	laurentian
Kantakieli	kantairokeesi